

Verzoek tot medewerking

Energiepark Oud-Dijk Zuid

Opwekken van duurzame energie met optimale
participatie van omwonenden

Inleiding

Gemeente Zevenaar staat op punt om haar lokale energiebeleid vorm te geven. De gemeente heeft het voornemen om in 2040 volledig in de eigen energiebehoefte te voorzien en wil dit stapsgewijs, in een aantal fasen, realiseren. Om te beginnen wil het gemeentebestuur in 2020 drie projecten selecteren om het traject naar een omgevingsvergunning te starten. Het voornemen is beschreven in het Afwegingskader voor duurzame energie-opwek.

Wiek-II is één van de partijen die kansen ziet om samen met lokale partners duurzame energie in de gemeente Zevenaar op te wekken. Bij Oud-Dijk Zuid zijn we met lokale grondeigenaren en de coöperatie Peperbus Energie i.o. in 2018 een initiatief gestart voor een eigen energiepark in handen van de mensen uit de omgeving.

Met dit verzoek vragen wij de gemeente Zevenaar om medewerking aan het Energiepark Oud-Dijk Zuid en om de werkwijze die wij voorstaan, en die hierna wordt beschreven, te ondersteunen. Wij menen dat het genoemde project ruimschoots tegemoetkomt aan de uitgangspunten in het afwegingskader en dat onze werkwijze grote kansen biedt – en misschien zelfs voorwaarde is - om met succes de stap naar lokale energie-opwek in Zevenaar te zetten. Tevens is dit een uitnodiging, aan het gemeentebestuur en de -raad om samen – overheid, burgers, bedrijven en professionals - op zoek te gaan naar de meest optimale manier om opwekking van duurzame energie in Zevenaar vorm te geven.

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

Energiepark Oud-Dijk Zuid

Vier grondeigenaren uit de gemeente Zevenaar zijn melkveehouder Joris Gieling van Melkveebedrijf De Vlottenburg (Ravenstraat 5 in Babberich), Theo Holleman van Varkensfokbedrijf Familie Holleman (Hazenpad 1 te Babberich) en akkerbouwer Wim van der Wee zijn samen de initiatiefnemers voor Energiepark Oud-Dijk Zuid. Als agrarisch ondernemer zijn zij voortdurend bezig met verduurzaming, gezondheid, natuur en ontwikkelingen in de maatschappij. Ook het coöperatieve gedachtegoed is hen als boer niet vreemd. Vanaf het moment dat de wens ontstond om een bijdrage te leveren aan de energietransitie zijn deze waarden als een vanzelfsprekend onderdeel in het projectidee meegenomen. Deze uitgangspunten sluiten naadloos aan bij de visie van WIEK-II op het ontwikkelen van lokaal gedragen duurzame energieprojecten en een samenwerking was dan ook snel gevonden. In de praktijk ziet die samenwerking er als volgt uit: de grondeigenaren houden de focus op hun boerenbedrijf en WIEK-II geeft de ontwikkeling van het project in samenwerking met de grondeigenaren en de omgeving verder vorm.

In [deze video](#) leggen de grondeigenaren uit wat hun beweegredenen zijn achter het project en de samenwerking met WIEK-II.

De locatie

De beoogde locatie ligt tegen de zuidkant van de A12, net voor het Knooppunt Oud-Dijk. Het totale projectgebied is ongeveer 40 hectare groot en wordt op dit moment gebruikt voor akkerbouw, een melkveehouderij en een varkensveehouderij. Het gebied is binnen de Structuurvisie 2030 door de gemeente

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

aangewezen als zoekgebied voor bedrijventerreinen. Binnen het Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking is het een van de voorkeursgebieden, met als kanttekening dat nagedacht moet worden over de mogelijke ontwikkeling van toekomstige bedrijventerreinen in dit gebied. Daarnaast spelen de aansluiting met de A15 en de aanwezigheid van een gastransportleiding een rol in de toekomst van deze locatie.

Concreet gaat het om de bovenstaande percelen binnen het aangegeven projectgebied. Daarbij moet wel vermeld worden dat de grondeigenaren verder willen met hun boerenbedrijf op deze gronden. Het plan is dus niet om al deze gronden volledig te benutten voor opwek van energie. We zoeken naar een goede balans en integratie van grondgebruik.

De aanpak

De kern van de aanpak van WIEK-II is om samen met de omgeving tot een gedragen plan te komen. Een essentieel onderdeel daarvan is dat betrokkenen zo vroeg mogelijk aan boord zijn en invloed hebben op de uitwerking van het project. Inmiddels zijn we ruim een jaar onderweg en hebben we met omwonenden een aantal goede stappen gezet. Om het project goed toe te lichten te plaatsen volgt een korte omschrijving van wat er al gedaan is, hoe wij het vervolg zien en ons verzoek aan de gemeente Zevenaar.

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

Het proces tot nu toe

Het project in Oud-Dijk Zuid is tot stand gekomen na een eerste overleg tussen de grondeigenaren en WIEK-II. Na dit overleg de een eerste verkenning gemaakt van de mogelijkheden en beperkingen op deze locatie voor duurzame energie-opwek door landschapsarchitect Hofstra-Heersche. Deze verkenning vormde de basis voor de eerste gesprekken met mensen uit de omgeving.

Eerste bijeenkomst

In 2019 en 2020 zijn, tot het openbare leven vanwege de coronacrisis stillag, vier bijeenkomsten gehouden met de buurt. In de eerste bijeenkomst op 3 april 2019 hebben we op basis van de verkenning door de landschapsarchitect enkele denkrichtingen voorgelegd aan de buurtbewoners uit Babberich, Didam Zuid en Groot Holthuizen. Ideeën voor natuurontwikkeling, het coöperatieve gedachtegoed, maar ook dubbel landgebruik en sociale en economische versterking van het gebied passeerden de revue. Onder de deelnemers was voorzichtig enthousiasme over deze verrijkende aspecten. Aan de andere kant ontstond ook veel discussie over de uitgangspunten en de noodzaak van een dergelijk project.

Tweede bijeenkomst

Deze feedback is ter harte genomen en in de tweede bijeenkomst op 23 mei 2019 is een stap terug gedaan. In uitgebreide werksessies is samen met de aanwezigen gekeken naar de werking en opbrengsten van verschillende technieken voor duurzame energieopwek. Ook is uitgebreid gesproken over de doelstelling van een eigen energiepark en de invulling van het coöperatieve gedachtegoed. In deze tweede bijeenkomst is veel informatie opgehaald en is een aantal potentiële (bestuurs)leden van een nog op te richten coöperatie in beeld gekomen.

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

Derde bijeenkomst

Om het enthousiasme van deze voorlopers vast te houden is op 3 juli 2019 het feestelijke startsein gegeven voor coöperatie Peperbus Energie. Deze coöperatie moet een spreekbuis worden van de mensen uit de omgeving. Het idee is dat op termijn de energiecoöperatie eigenaar wordt van het energiepark. Zo hebben de mensen echt de regie over de energievoorziening in hun omgeving. Ook is op deze dag gekeken naar andere, soortgelijke projecten die in Nederland te vinden zijn.

Vierde bijeenkomst

Uit de feedback en ideeën van de werksessies op 23 mei werden enkele grote lijnen zichtbaar. De voorkeur lijkt uit te gaan naar een combinatie van zon en wind, met aandacht voor een goede landschappelijke inpassing. De meerderheid ziet wel liever 'kleine' molens dan een paar grote turbines. De primaire zorgen liggen bij zaken als slagschaduw, geluid en waardevermindering van woningen. Hier gaan we in de komende tijd meer aandacht aan besteden.

Op 30 januari 2020 is een interpretatie van de feedback voorgelegd aan een grote groep buurtbewoners. Met behulp van een 3D model zijn de mogelijkheden voor een eigen energiepark in beeld gebracht, om de aanwezigen een indruk te geven hoe zo iets eruit zou kunnen zien. Ter inspiratie zijn de volgende elementen aan de deelnemers voorgelegd, met een uitnodiging om meer 'out-of-the-box' ideeën in te brengen.

- Dubbel landgebruik landbouw & energie
- Panelen als landschapskunst
- Aanleg recreatieplas
- Uitkijktoren rondom de molen
- Natuurontwikkeling

Document:

Naam van het document

Datum:

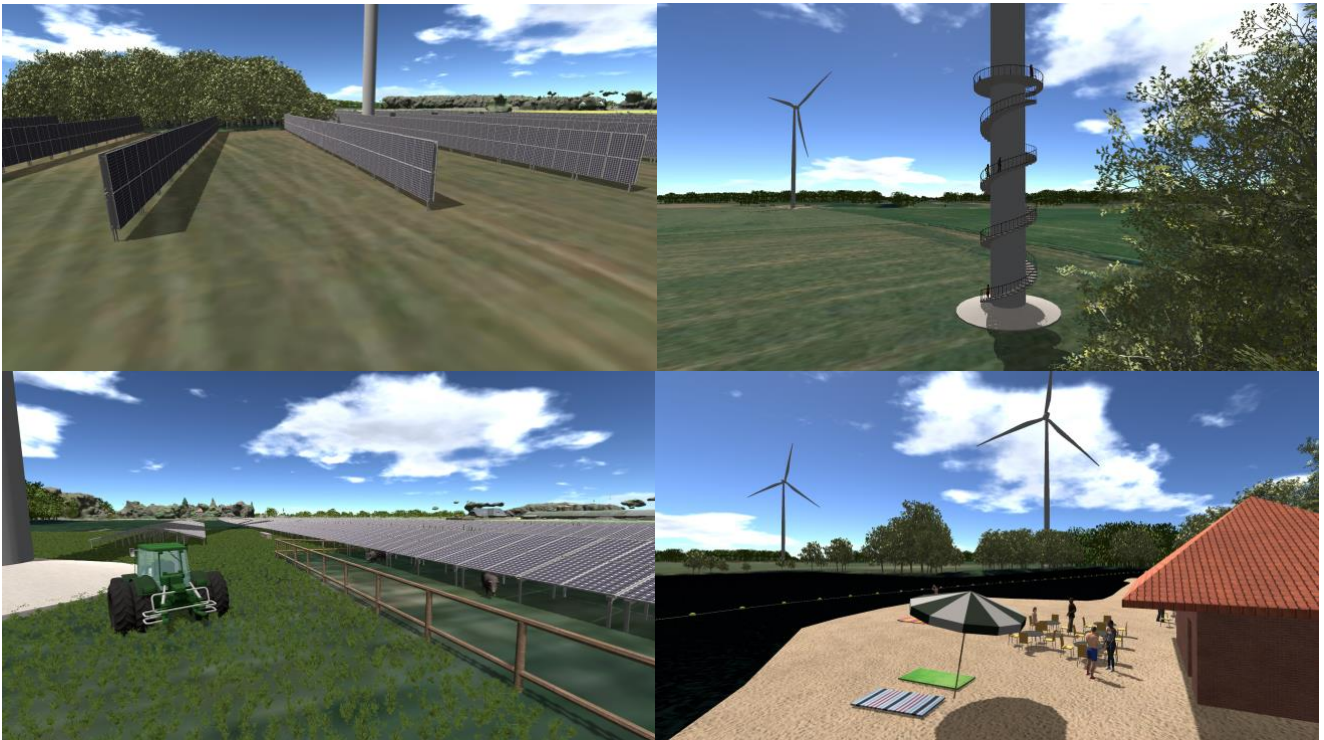
00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

Samengevat, na deze vier bijeenkomsten, blijkt dat er nog geen consensus in de groep is over de invulling van een eigen energiepark. Wel ontstaat het besef dat het belangrijk is om een actieve rol te vervullen in gesprekken over de lokale energietransitie. Dit vooral vanuit de gedachte: ‘als we niets doen wordt straks over ons beslist en ligt het voordeel bij een ander’. Een ander belangrijk punt dat naar voren werd gebracht is dat nog onvoldoende verbinding is gemaakt met enkele wijken in Didam en Babberich. Momenteel wordt daarom gewerkt aan een plan om de buurt in te gaan en direct contact te maken met de buurtbewoners.

Verslagen van de bijeenkomsten zijn terug te lezen op de site van Burgers Geven Energie.

- [1e bijeenkomst](#)
- [2e bijeenkomst](#)
- [3e bijeenkomst](#)
- [4e bijeenkomst](#)

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

Route naar een vergunningsaanvraag

De komende maanden gaan twee sporen parallel lopen. De coöperatie Peperbus Energie wordt verder versterkt en het participatieproces met de omgeving krijgt zijn vervolg. Beide processen zijn ook sterk met elkaar verweven. Op dit moment is WIEK-II leidend in de dialoog met de omgeving. Dit vinden wij niet de ideale situatie. Het project wint namelijk aan kracht als de lokale coöperatie een grotere rol gaat spelen in dit proces. De uitdaging is daarom voor de komende tijd is om meer kracht in de coöperatie te krijgen, zodat die haar rol kan vervullen. Tegelijkertijd is het cruciaal om het opgebouwde contact met de omgeving niet te verliezen. Daarom gaan we parallel door met de bijeenkomsten en samen met de buurt werken aan een breed gedragen plan voor duurzame energie-opwek, van, voor en door de inwoners van Zevenaar

Concreet hebben we een aantal stappen voor ogen die uiteindelijk naar een vergunningsaanvraag leiden. Er is geen exact tijdsplan aan te koppelen omdat we zoeken naar draagvlak en we weten niet exact wanneer dat er in voldoende mate is. Wel kunnen we een aantal van deze stappen parallel laten lopen om de vaart erin te houden.

Vervolg bijeenkomsten

In een serie vervolgbijeenkomsten met inwoners van Babberich, Didam-Zuid en Groot Holthuizen zetten we de zoektocht naar een breed gedragen plan voort. In gesprekken met de buurt is een denkrichting ontstaan die nog verder moet worden besproken en uitgewerkt. Om tot een goed plan te komen, dat past binnen de gemeentelijke visie, zijn vertegenwoordigers van de gemeente (bestuur, politiek en organisatie) zeer welkom,

Keukentafelgesprekken

In de bijeenkomst van 30 januari 2020 bleek dat nog niet iedereen de weg vindt naar de bijeenkomsten over Energiepark Oud-Dijk Zuid. Dit lijkt vooral het geval in de Kerkwijk in Didam en in Babberich. Peperbus Energie zal samen met Wiek-II actief contact zoeken met deze groep en keukentafelgesprekken voeren. De eerste contacten zijn gelegd, maar de een concrete afspraak is nog niet gemaakt vanwege de coronamaatregelen.

Excursie naar Windpower Nijmegen

In april 2020 stond een excursie gepland voor omwonenden, om een kijkje te nemen bij Windpark Nijmegen-Betuwe langs de A15. Idee was om deelnemers de kans te geven een windturbine van dichtbij te bekijken, en om in gesprek te gaan met de omwonenden van het windpark en leden van energiecoöperatie WindpowerNijmegen, dat eigenaar is van het project. Deze excursie hebben we helaas vanwege de coronamaatregelen moeten uitstellen. Echter, zodra dit weer kan zetten we het opnieuw op de agenda

Ontwerpsessies

En aantal mensen heeft laten weten meer te willen weten en mee te willen denken over de technische en ruimtelijke aspecten van duurzame energie. Om hier ruimte voor te bieden zullen we ontwerpessies organiseren. Bij deze sessies worden relevante experts uitgenodigd. Een eerste was gepland tijdens de excursie naar het windpark, maar heeft niet plaats kunnen vinden. Ook dit zullen we, zodra dat is toegestaan, oppakken.

Vorming bestuur en oprichting Peperbus coöperatie

Op dit moment heeft de Peperbus coöperatie i.o. ongeveer 30 aspirant-leden. Met deze koplopers groep gaan we de coöperatie verder vormgeven en de doelen en (formele) voorwaarden voor

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

Peperbus Energie verder bepalen. Ook is het plan om uit deze groep een bestuur samen te stellen zodat de coöperatie officieel kan worden opgericht. Vanaf dat moment zal de coöperatie een natuurlijke rol in de ontwikkeling van het energiepark Oud-Dijk Zuid spelen. Denk daarbij aan het vormgeven van de ontwerpessies, invulling van een sociaal plan, opstellen participatievoorwaarden, communicatie met de buurt, aanbesteding van de techniek, ruimte voor natuurontwikkeling, etc.

Participatie van de gemeente

Participatie gaat in onze ogen verder dan alleen het gesprek met de direct omwonenden. Ook de gemeente kan als hoeder van het algemeen belang een rol spelen in de vorming van het energiepark en niet slechts in de toetsing. Veel aspecten in het raken immers direct of indirect aan het werkterrein van de gemeente. Naast de overduidelijke link met ruimtelijke ordening zijn ook raakvlakken met sociale baten, educatie, de lokale economie, natuurontwikkeling, innovatieve bedrijvigheid en wellicht nog veel meer. Daarom de uitdrukkelijke uitnodiging aan de gemeente (politiek, bestuur en ambtelijk) om mee te denken over de invulling van het project.

Stemming op de algemene ledenvergadering van Peperbus coöperatie

Als het projectvoorstel voldoende draagkracht heeft in de omgeving moet het worden goedgekeurd door de Algemene Ledenvergadering van coöperatie Peperbus Energie. Het idee is immers dat de coöperatie eigenaar wordt van het project en als eigenaar moeten de leden instemmen met de invulling van het plan.

Vorbereiding aanvraag omgevingsvergunning

Het indienen van een aanvraag voor de omgevingsvergunning is in onze visie niet het beginpunt, maar het sluitstuk van het proces om tot een energieproject met draagvlak te komen. Als de gemeente Zevenaar burgerparticipatie nastreeft bij lokale energieprojecten, kan het niet zo zijn dat eerst een vergunning wordt verleend. De eerste stap zal dan moeten zijn om met de burgers van Zevenaar – de mensen uit de omgeving – in gesprek te gaan. Als eerst een vergunning voor een project en wordt verstrekt en pas daarna de communicatie met de mensen uit de buurt wordt ingezet, is de geloofwaardigheid van de participatie in het geding. Waar wel parallel aan gewerkt kan worden zijn de benodigde onderzoeken zoals onderzoek naar de gevolgen voor flora en fauna en archeologisch onderzoek. Dit zetten we in zodra hiervoor voldoende aanleiding is.

Relatie tot het afwegingskader

Zoals hierboven beschreven is er nog geen definitief projectontwerp dat als zodanig naast het afwegingskader gelegd kan worden. Toch is zijn de onderwerpen waaraan getoetst wordt zo sterk aanwezig in de kern van het project dat we die als contour van het project tegen het licht kunnen houden. De structuur aanhoudend van het kader ziet dat er als volgt uit:

Provinciaal beleid

Het project ligt niet gelegen in een door de provincie uitgesloten gebied

Uitgesloten gebieden

Het project ligt ook niet in een GNN of Natura 2000 gebied

Voorkeursgebied

Het project ligt in een voorkeursgebied, ten zuiden van de A12.

Landschappelijke en functionele inpasbaarheid

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

De landschappelijke inpassing is de primaire zorg van de omgeving en deze discussie neemt dan ook de meeste tijd van onze bijeenkomsten in beslag. De meningen lopen uiteen of het project zoveel mogelijk verborgen moet worden in het landschap of dat er een landschappelijk element van moet worden gemaakt. Ondanks dat er geen consensus is over wat een goede landschappelijke inpassing is kan er wel geconcludeerd worden dat dit een belangrijke pijler is binnen het project. Het zijn immers de mensen die er omheen wonen die beslissen hoe het eruit moet zien.

Duurzaamheid in de gehele levenscyclus

Dit onderwerp is nog niet uitgebreid besproken omdat dit pas aan bod kan komen als er draagvlak is voor het project als geheel. Echter, uit ervaringen in andere projecten blijkt dat dit vaak een belangrijke eis is vanuit de coöperatie als het gaat om aanbesteding en invulling van de operationele fase en daarna. Dit zal hier naar verwachting niet anders zijn. Daarnaast levert het surplus aan elektriciteit uit de projecten aan 17 gemeentes van de KAN-regio, inclusief Gemeente Zevenaar. In de voorwaarden die daaraan verbonden zijn committeert WIEK-II zich aan verregaande van circulariteit. Dit zal ook in het project Energiepark Oud-Dijk zuid worden meegenomen.

Actief omgevingsmanagement

In dit project is omgevingsmanagement (in de vorm van participatie) als primair uitgangspunt gekozen. Er gebeurt dus niets substantieels in dit project dat niet eerst besproken is met de omgeving en/of de coöperatie. De ervaring leert namelijk dat de discussies vooraf veel prettiger te voeren zijn dan wanneer dit achteraf moet. Het doel is om de omgeving zoveel mogelijk betrekken en zo min mogelijk te managen.

Meervoudig ruimtegebruik

Het meervoudig ruimtegebruik is vanaf de start van het project een uitgangspunt geweest. Enerzijds willen de grondeigenaren verder met hun bedrijfsvoering op deze gronden. Hiervoor moet ruimte gemaakt worden en er wordt nagedacht over zaken rechtopstaande panelen waar de koeien tussendoor kunnen lopen of percelen met varkens die onder de panelen kunnen scharrelen. Anderzijds hebben de omwonenden een bepalende stem in het projectontwerp. Ook vanuit die hoek is er interesse om te onderzoeken welke functies gecombineerd kunnen worden met de opwek van energie. Zaken als natuurontwikkeling, educatie en recreatie zijn de revue gepasseerd. Alhoewel de uiteindelijke keus nog niet gemaakt is zullen een of meerdere van deze functies hun weg vinden in het project.

Draagvlak en participatie

Zoals al eerder vermeld is draagvlak en participatie een voorwaarden voor de ontwikkeling van het project. Wij zien draagvlak en participatie niet als een onderdeel van de ruimtelijke

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

procedure maar wij zien de ruimtelijke procedure als onderdeel van het draagvlak en participatieproces.

Ontwerp met meerwaarde

Het maken van een ontwerp met meerwaarde is bijna een vereiste om voldoende draagvlak te creëren in de omliggende gemeenschappen. Voor omwonenden die zich niet verbonden voelen met de energietransitie kunnen additionele functies als natuurontwikkeling, versterking van de lokale economie of educatie redenen zijn om wel achter het project te staan. We zitten nu midden in het proces om de invulling van deze additionele functies vorm te geven.

Maatschappelijke lastenverdeling / gecombineerd gebruik wind en zon

Er zijn hier mogelijkheden voor de combinatie van zon en wind mocht de omgeving daarvoor kiezen. Deze zullen dan op een kabel geplaatst kunnen worden en daarmee efficiënter gebruik maken van de infrastructuur. Daarnaast loopt er ook nog een verkenning naar de mogelijkheden van opslag, waterstofproductie en warmteproductie voor Groot-Holthuizen en daarbuiten. Dit kan echter pas echt goed worden uitgewerkt als duidelijk is welke opwekkers er geplaatst worden.

Verzoek aan de gemeente

Ons verzoek aan de gemeente Zevenaar is om medewerking te verlenen aan de aanvraag van een omgevingsvergunning nadat het participatieproces tot een gedragen plan heeft geleid. Het is essentieel voor het vertrouwen van de omgeving dat er niet parallel aan een aanvraag wordt gewerkt terwijl de discussie over de invulling van het project nog loopt. Anderzijds is het voor het participatieproces wel desastreus als het project op de lange baan wordt geschoven. Hiermee geeft de gemeente het signaal af dat dit project niet hoog op de agenda staat en dat het voor de omgeving dus niet nodig is om daar nu over na te denken. We verzoeken de gemeente om het project Oud-Dijk daarom wel bij de eerste drie projecten te scharen.

Naast het scheppen van ruimte om het participatieproces goed af te ronden vragen we de gemeente ook om een rol te spelen in het proces zelf. We zijn bezig met een discussie over de energietransitie, de lokale economie, natuurontwikkeling en sociale programma's. Stuk voor stuk zaken die ook het werkterrein van de gemeente zijn. Het helpt het enorm als de gemeente ook haar stem laat horen en meepraat over wat er wel en niet staat te gebeuren in dit gebied.

Naast dat er iets gevraagd wordt van de gemeente heeft dit project ook iets te bieden. Primair wordt er natuurlijk gewerkt aan de energiedoelstelling die de gemeente zichzelf heeft gesteld. Maar het gaat verder dan dat. In de geest van de nieuwe omgevingswet wordt hier op een nieuwe manier gewerkt aan een project in de openbare ruimte. Een manier waar de omgeving de drijvende kracht is en daarbovenop ook eigenaar wordt van een stuk techniek dat voorheen het domein was grote bedrijven. Er wordt hier een discussie

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.

gevoerd over duurzame energie, de lokale economie, natuurontwikkeling, educatie en politiek. In dit geval wordt dit gevoerd rondom een energieproject maar dit kan op veel meer projecten worden toegepast. We stellen de gemeente hier in de gelegenheid om mee te kijken en te leren van wat hier gebeurt. Daarnaast is het natuurlijk ook een kans om buiten het gemeentehuis met de inwoners van Zevenaar in gesprek te gaan over de energietransitie. En als laatste willen we de gemeente ook graag inhoudelijk in het proces betrekken en zo de mogelijkheid geven om mee te denken over de invulling van dit project in relatie tot andere belangen die de gemeente heeft in de openbare ruimte. Zaken als ontwikkeling van bedrijventerreinen of waterberging kunnen dan, in overleg met de omgeving, eventueel meegenomen worden in de uiteindelijke invulling van het project

Document:

Naam van het document

Datum:

00-00-2017

Auteur:

Voor en Achternaam

Versie:

Versie nr.